

Yttrande till justitiekanslern angående begäran att få ta del av allmän handling – e-post

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som yttrande till justitiekanslern överlämnas och åberopas det av stadsledningskontorets juridiska avdelning upprättade förslaget, bilaga 1.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Teres Lindberg anför följande.

Bakgrund

Justitiekanslern har beslutat sig för att granska hur Stockholms kommun hanterar en begäran om utlämning av allmänna handlingar i form av e-postmeddelanden med anledning av klagomål som riktats mot kommunen. Det aktuella ärendet har sin upprinnelse i en begäran om utfående av allmänna handlingar som Stefan Köhler ingett till Stockholms kommun den 15 november 2004

Ärendets beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, där det handlagts av juridiska avdelningen. Juridiska avdelningen har utarbetat ett förslag till yttrande.

Mina synpunkter

Jag föreslår att juridiska avdelningens förslag till yttrande inges till justitiekanslern.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som yttrande till justitiekanslern överlämnas och åberopas det av stadsledningskontorets juridiska avdelning upprättade förslaget, bilaga 1.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 24 mars 2005

TERES LINDBERG

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Justitiekanslern har beslutat sig för att granska hur Stockholms kommun hanterar en begäran om utlämning av allmänna handlingar i form av e-postmeddelanden med anledning av klagomål som riktats mot kommunen. Det aktuella ärendet har sin upprinnelse i en begäran om utfående av allmänna handlingar som Stefan Köhler ingett till Stockholms kommun den 15 november 2004

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 16 februari 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Ärendets beredning

Ärendet har remitterats till SLK, där det handlagts av juridiska avdelningen. Juridiska avdelningen har utarbetat ett förslag till yttrande.

Bakgrund

Det aktuella ärendet har sin upprinnelse i en begäran om utfående av allmänna handlingar som Stefan Köhler ingett till Stockholms kommun den 15 november 2004, [bilaga 3](#), gällande en begäran att få ta del av all in- eller utgående e-post under perioden 1 januari 2004 till och med 15 november 2004 i ett flertal namngivna personers e-postbrevlåda. Begäran ingavs till juridiska avdelningen vid Stockholms kommuns stadsledningskontor. Då förfrågan gällde personer vid andra förvaltningar, varav vissa lyder under andra kommunala nämnder, fick sökanden ett skriftligt besked att begäran sänts vidare till de berörda personerna i den omfattning som de kunde återfinnas, [bilaga 4](#). De handlingar som efterfrågats lämnades ut i den mån det var möjligt. Stefan Köhler ingav senare ett klagomål till justitiekanslern över hur hans begäran hade handlagts.

Stadsledningskontorets synpunkter

Stadsledningskontoret föreslår att juridiska avdelningens förslag till yttrande inges till justitiekanslern.

Bilagor

1. Förslag till yttrande
2. Inläga från klaganden
3. Begäran att ta del av meddelande med elektronisk post
4. Skrivelse från stadsjuristen Roland Strömgren

Justitiekanslern
Box 2308
103 17 STOCKHOLM

Er ref: 4243-04-21

Yttrande

Justitiekanslern har anmodat Stockholms kommun att yttra sig i det aktuella ärendet angående hanteringen av elektronisk post (e-post) i form av allmänna handlingar. Stockholms kommun får genom kommunstyrelsen anföra följande.

Bakgrund

Det aktuella ärendet har sin upprinnelse i den begäran om utfående av allmänna handlingar som Stefan Köhler har ingett till Stockholms kommun vid stadsledningskontorets juridiska avdelning den 15 november 2004. Det gällde en begäran att få ta del av all in- eller utgående e-post under perioden 1 januari 2004 till och med 15 november 2004 i ett flertal namngivna personers e-postbrevlåda. Då förfrågan gällde personer vid andra förvaltningar, varav vissa lyder under andra kommunala nämnder, skickade juridiska avdelningen genom stadsjuristen Roland Strömgren ett skriftligt svar till Stefan Köhler, bilaga 1. Där angavs att de namngivna personerna inte fanns på avdelningen samt att Stefan Köhlers begäran sänts vidare till de berörda personerna i den omfattning som de kunde återfinnas. Enligt uppgift har de handlingar som efterfrågats lämnats ut i den mån det har varit möjligt. Det framkom senare att Stefan Köhler ingett ett klagomål till justitiekanslern varpå stadsjuristen den 3 december 2004 skickade en förklarande skrivelse till denne.

Regler för hantering av elektronisk post i Stockholms kommun

Stockholms kommun har den 8 juni 1998 antagit ordningsregler för elektronisk post i Stockholms stad, bilaga 2. Dessa regler gäller inom hela kommunen. Det framgår av dessa att all e-post skall hanteras enligt de regler som gäller för allmänna handlingar i fråga om bl a diarieföring och arkivering. Där anges att e-post som är att anse som allmänna handlingar skall registreras i enlighet med 15 kap sekretesslagen med undantag för handlingar som uppenbart är av ringa betydelse för myndighetens verksamhet eller om handlingarna kan göras sökbara och tillgängliga för utomstående på annat sätt. Denna hantering är helt i linje med 15 kap 1 § 1 st sekretesslagen.

I och med att akterna i Stockholms kommun fortfarande är pappersbaserade följer det av rekommendationerna i hanteringsreglerna att e-post som utgör allmän handling bör tas ut på papper och registreras eller förvaras i akten. Det hanterade e-postmeddelandet skall sedan raderas ur e-postsystemet. För det fall e-posten innehåller uppgifter för vilka sekretess gäller skall omedelbart tas ut i pappersform, raderas ur e-postsystemet och hanteras i pappersform på sedvanligt sätt. För arkivering och gallring gäller vanliga regler för e-postmeddelanden som tagits ut i pappersform.

Stockholms kommun är en stor kommun med ett flertal förvaltningar som lyder under mer än trettio nämnder och med många anställda. Att det kommer in önskemål om att utfä allmänna handlingar till en förvaltning som rör en helt annan förvaltning hör inte till ovanligheterna. Rutinen som finns i kommunen är att den enskilde skall få besked om att förfrågan inte hamnat rätt och att den istället skickas vidare till rätt destination. Om det är möjligt utifrån sökandens fråga kanske en dialog kan upprättas med den enskilde som underlättar att förfrågan behandlas så snabbt och effektivt som möjligt. Handlingarna kommer sedan att lämnas ut från de förvaltningar som kan beröras. Om det är inom en och samma förvaltning kan förvaltningens registratur

vara behjälplig att ta fram handlingarna eller akterna som berörs. I sista hand beror det på vem som har handlingarna i sin vård.

E-postmeddelanden som är allmänna handlingar skall registreras enligt huvudregeln. Dock skall inte alla allmänna handlingar registreras utan det finns undantag i 15 kap 1 § sekretesslagen vilka påtalats ovan. Om något av dessa undantag inte gäller skall e-postmeddelandet tas ut i pappersform och registreras och till dess så har skett får inte meddelandet raderas. All annan hantering är felaktig.

Efter det att ett e-postmeddelande har raderats finns det inte någon möjlighet hitta meddelandet i den e-postbrevlådan den tidigare befunnits i. Det finns inte heller någon möjlighet att spåra var pappersversionen av handlingen förvaras. För att hitta handlingen måste man därefter söka i diariet efter inkomna handlingar eller i det ärende som handlingen hänförs till.

Den aktuella förfrågan

Stefan Köhler har påstått att hans förfrågan om utfående av allmänna handlingar har behandlats felaktigt. Delar av dennes påståenden har bemötts av stadsjuristen i brevet daterat den 3 december 2004. För att bedöma hur de tjänstemän och förtroendevalda som berördes av förfrågan hanterar liknande krav från allmänheten har de ombetts att svara på följande frågor:

1. Stockholms stad har antagit en policy över hanterandet av e-postmeddelanden. Tillämpas dessa regler av dig respektive din avdelning eller ditt kansli?
2. Om inte den ovan angivna policyn tillämpas vilka regler tillämpas istället?
3. Har du någon kännedom om att handlingar, i form av e-postmeddelanden, vilka rätteligen skall diarieföras istället raderas?
4. Hur gör man på förvaltningen eller kansliet om det kommer in en begäran om utfående av allmänna handlingar som berör flera olika delar av förvaltningen eller kansliet?

Av de inkomna svaren framgår att de alla tillämpar de antagna reglerna och att de känner till innehåll i dessa. Inga andra regler tillämpas i dess ställe. Ingen av de tillfrågade har kännedom om att handlingar som skall registreras har blivit raderade. Den sista frågan besvarades på lite olika sätt men med ungefär samma innebörd nämligen att förfrågan skickas vidare till den avdelning eller handläggare som vårdar handlingarna såvida inte registraturet kan hantera förfrågan. Somliga har svarat att förfrågan om möjligt hanteras av en och samma tjänsteman trots att den avser skilda delar av förvaltningen.

Sammanfattningsvis kan anföras att Stefan Köhlers uppfattning om Stockholms kommuns handläggning i inte är korrekta. Stefan Köhler bad i skrift av den 15 november 2004 om att få ut handlingarna med angivande av namn och adress, således var det inte möjligt för honom att vara anonym. Det finns rutiner för hanterandet av e-postmeddelanden och dessa har tillämpats av de berörda tjänstemännen och förtroendevalda. Det förekommer inte någon godtycklig radering av e-postmeddelanden. Den aktuella förfrågan har hanterats skyndsamt. Trots att den var något ovanlig och gällde flera tjänstemän och förtroendevalda inom skilda förvaltningar och under olika nämnder har de efterfrågade handlingarna omgående lämnats ut till Stefan Köhler i den mån de har funnits.

Stockholms kommun vill påpeka att det inte finns någon rätt för den enskilde att ta del av allmänna handlingar, som finns i elektronisk form, genom att använda en tjänstemans dator.

Vad gäller de kostnader som Stefan Köhler påstås ha åsamkats honom känner Stockholms kommun inte till dessa eller på vilken grund de skall ersättas med allmänna medel.

Det kan slutligen även påpekas att det sedan några månader pågår en översyn av stadens regler för hantering av e-postmeddelanden. Avsikten är inte i första hand att ändra på regelverket, vilket anses vara fullgott för sitt ändamål, utan snarare att göra reglerna ännu mer tillgängliga för samtliga stadens anställda. Översynen skall förhoppningsvis vara klar till halvårsskiftet 2005.

Bilagor

- 1 – skrivelse till Stefan Köhler
- 2 – ordningsregler för elektronisk post i Stockholms stad